

Oppdragsgiver
Aquaculture Innovation AS

Rapporttype
Planbeskrivelse

2020-12-16

REGULERINGSPLAN TOFT NÆRINGSSOMRÅDE

PLANBESKRIVELSE LANDSKAPSBILDE

Korngårdosen sett fra nord - Toft

Oppdragsnavn: Toft næringsområde- reguleringsplan med KU
Dokument nr.: 1
Filnavn: Planbeskrivelse landskapsbilde

Revisjon	000	001	002	003
Dato	2020-12-16			
Utarbeidet av	Tor Nilssen			
Kontrollert av				
Godkjent av				

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Revisjonen gjelder

INNHold

1.	FORORD	4
	<u>Planbeskrivelse landskapsbilde.....</u>	<u>4</u>
2.	UTREDNINGSTEMAER	5
2.1	Landskapsbilde	5
2.1.1	Metode	5
2.1.2	Beskrivelse og verdivurdering av landskapsbildet	7
2.1.2.1	Landskapsbildet i planområdet og omgivelsene	8
2.1.3	Verdi av landskapsbildet – Toft	14
2.1.4	Reguleringsplanens påvirkning på planområdets landskap.	14
2.1.5	Konsekvenser for landskapsbildet.....	19
2.1.6	Skadereduserende tiltak	19
2.1.7	Kilder	20

1. FORORD

Planbeskrivelse landskapsbilde

I planprogrammet står følgende vedr. dette temaet:

Landskapet blir i stor grad berørt av tiltaket.

Det skal utarbeides en landskapsanalyse som gir en vurdering av verdier og kvaliteter som ligger i planområdets landskapsbilde i dag. Spesielt verdifulle landskapselementer kartfestes.

Landskapsanalysen skal gi overordnede føringer til utforming og arrondering av det nye industrilandskapet. Nær- og fjernvirkning av planlagt landskapsforming og bebyggelse/installasjoner vurderes.

Området ble befart og fotodokumentert den 29.08.2020

Trondheim, 16.12.2020

Tor Nilssen

Senior landskapsarkitekt - Rambøll

2. UTREDNINGSTEMAER

Følgende *ikke prissatte temaer* som skal vurderes i tilknytning til reguleringsplanen for Toft næringsområde.

TEMA	PLANBESKRIVELSE	KU	METODIKK
Naturmangfold		X	DN-håndbok nr 13 rev. 2014 (Miljødirektoratet) og håndbok V712.
Friluftsliv		X	Miljødirektoratet M98-2013, og SVV håndbok V712.
Landskapsbilde	X		Landskapstilpasninger, vurderinger
Landbruk	X		Arealregnskap. Vurderinger, avbøtende tiltak
Geotekniske forhold	X		Beregninger og ROS-metodikk.
Støy/støv	X		ROS-metodikk, T-1442 og beregninger.
Trafikk	X		Trafikkanalyse. Trafikk til og fra området, trafikk på hovedveg, trafikk til sjøs.
Farleder og sjøtrafikk	x		Vurderinger av sjøtrafikk og konflikter. Dette beskrives i planbeskrivelsen.
Fiskeriinteresser	x		Vurdering om sjøtrafikk berører fiskeriinteresser beskrives i planbeskrivelsen.

Denne rapporten omfatter temaet **landskapsbilde**.

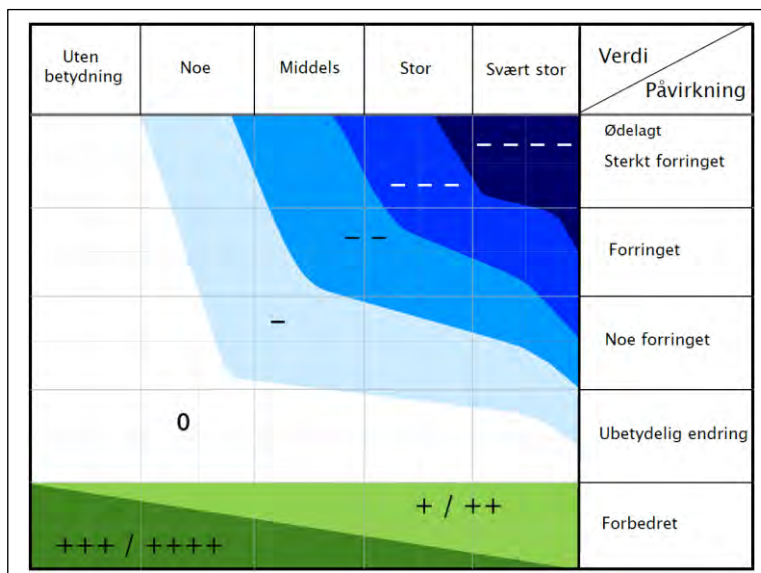
2.1 Landskapsbilde

Selv om temaet landskapsbilde ikke er gjenstand for full konsekvensutredning for dette tiltaket har vi langt på veg fulgt metodikken for konsekvensutredninger etter Statens vegvesens håndbok V712 (se nedenfor).

2.1.1 Metode

Tre begreper står sentralt når det gjelder vurdering og analyse av ikke-prissatte konsekvenser - **verdi, påvirkning og konsekvens**. Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning området har i et nasjonalt perspektiv. Med påvirkning menes en vurdering av hvordan det samme området påvirkes som følge av et definert tiltak. Påvirkning vurderes i forhold til referansesituasjonen. Konsekvensen framkommer ved en sammenstilling av verdi og påvirkning av inngrepet/tiltaket i henhold til matrisen (konsekvensviften). Både verdi, påvirkning og konsekvens bygger på en avveining mellom de fordeler og ulemper som tiltaket vil medføre.

Skalaen for vurderingene er gitt i en såkalt konsekvensvifte, definert i Statens vegvesens håndbok V 712. I viften kommer det fram en konsekvensskala fra svært stor positiv/negativ til ubetydelig på begge sider av skalaen. Koding ++++ via 0 til -----. Viften blir brukt for å sikre at riktig konsekvens blir utfallet. Endelig sammenstillinger av konsekvenser blir også vist skjematisk i tabell for å vise konsekvensen for det enkelte tema.

Figur 1: Konsekvensvifte

Symbol	Konsekvens	Beskrivelse
+	Meget stor positiv konsekvens	Meget store forbedringer i forhold til dagens situasjon. Kan i prinsippet ikke bli bedre.
+	Stor positiv konsekvens	Store forbedringer i forhold til dagens situasjon.
+	Middels positiv konsekvens	Middels store forbedringer i forhold til dagens situasjon.
+	Liten positiv konsekvens	Små forbedringer i forhold til dagens situasjon.
0	Ubetydelig/ingen konsekvens	Ingen eller uvesentlige endringer i forhold til dagens situasjon.
-	Liten negativ konsekvens	Noe forverring i forhold til dagens situasjon.
-	Middels negativ konsekvens	Middels forverring i forhold til dagens situasjon.
-	Stor negativ konsekvens	Store forverringer i forhold til dagens situasjon.
-	Meget stor negativ konsekvens	Meget store forverringer i forhold til dagens situasjon. Kan i prinsippet ikke bli verre.

Figur 2: Skala for vurdering av konsekvenser

Med utgangspunkt i befaring, fotos, ortofotos og andre kilder og kartbaser har vi nedenfor beskrevet landskapsbildet i området som berøres av reguleringsplanen for Toft næringsområde. På bakgrunn av beskrivelsene er planområdet gitt en verddivurdering. Deretter har vi vurdert landskapspåvirkningen som tiltaket vil ha, og til slutt vurdert de samlede konsekvenser for landskapsbildet.

2.1.2 Beskrivelse og verdivurdering av landskapsbildet

Generelt

Når verdien av et planområde skal vurderes, vil en måtte vurdere både menneskeskapte elementer (bygninger, veger, plasser, parker, hager mm.) og naturgitte rammer (topografi, vegetasjon, landskapsrom og vann). Vann kan opptre i flere sammenhenger - som bekker, elver, tjern, dammer og strandsoner langs sjø og ferskvann.

En må også vurdere om analyseområdet har spesielt verdifulle eller interessante elementer (gamle trær, geologiske og kvartærgeologiske formasjoner, sjelden vegetasjon m.m.) I kulturlandskapet kan karakteristisk bebyggelse eller andre verdifulle menneskeskapte elementer være viktige bestanddeler av landskapet. Slike elementer kan også ha kulturhistorisk verdi.

Beskrivelse av landskapet i regionen og planområdet

NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi) har utarbeidet «Nasjonalt klassifiseringssystem for landskap». Det aktuelle tiltaksområdet i Brønnøy ligger i landskapsregion 30: Nordlandsverran, og underregion 30.1: Vega og Leka. Nedenfor er det tatt med utdrag av NIBIOs beskrivelse av landskapsregion 30:

- *Regionen omfatter de ytterste øyvær langs Nordlandskysten. Hovedformen er en skjærgård med tusener av lave øyer, holmer og skjær. Langs regionens indre deler fins også enkeltøyer som rager flere hundre meter til værs. Visuelt er de en naturlig fortsettelse av de høye kystfjella innafor. Eks. er Landegode, Fugløya, Kunna, Bolga, Rødøya og Hestmona, som alle er kjente landemerker langs indre leia.*

Felles for skjærgården er et småkupert terreng med lavt relieff. I snitt strekker strandflata seg fra 50 m.o.h. til 50 m.o.h. På større øyer ses ofte bergknatter og sva i mosaikk med revner, søkk og sprekkedaler. Der høydeforskjellen mellom øyenes bunn og topp er stor skapes mindre landskapsrom uten kontakt med havet. Flere steder er relieffet enda mindre, med høyder på maks 10-15 m.o.h. Strandlinja veksler fra sandstrender i lune vikar, mudderstrand i grunne kiler, til blokkstrand, bergstrand og klippekyst. Løsmasser er det lite av i skjærgårdslandskapet; helst havleire eller utvasket morene. På de fleste øyer er nakne bergknauser et særpreg.

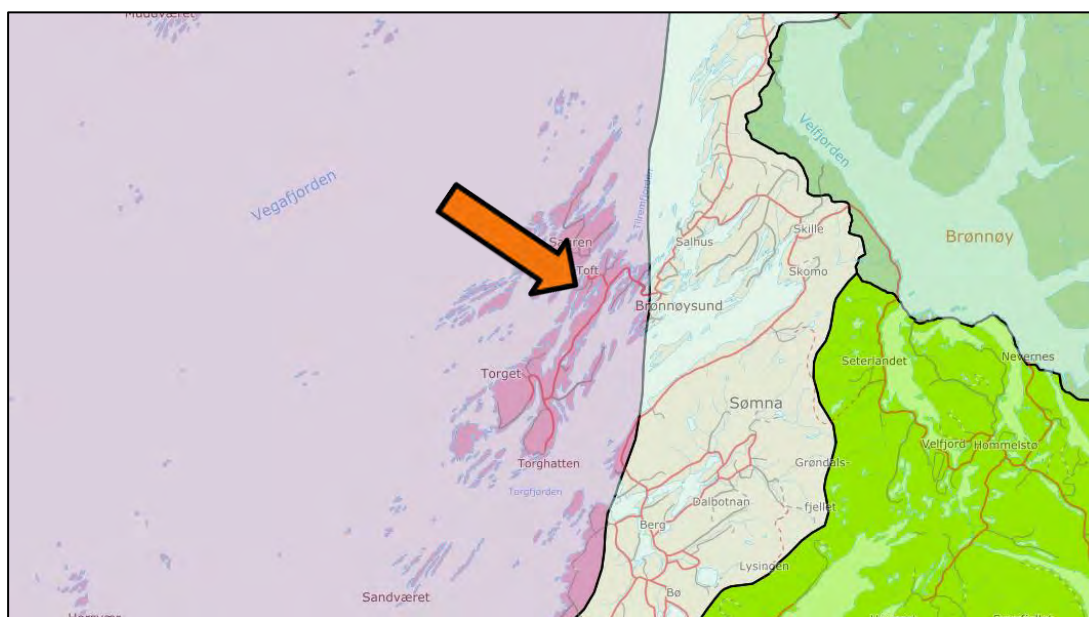
Betraktes hele regionen og dens avgrensning, er det særlig åpne hav- og sjøområder mellom øyværene som, på et overordnet nivå, særpreger regionen.

Vegetasjonen på de flate øyer preges av åpne kystheier, formet av vær og vind. I tillegg er mange av øyer sterkt preget av langvarig kulturpåvirkning. Lyngheier, strandenger og beitebetinget grasmårk er vanlig å se på mange, flate og treløse øyer. Nede i sprekkedaler, eller mer tørrlendte grunne søkk, ses ofte små areal med småvokst lauvskog. Bjørka er vanligst, men rogn er oftest den som først trosser vind og vær, da frøene spres med trekkende fugler. Mange steder finner en mindre arealer med innplantet gran eller furu, ofte mislykket p.g.a. dårlig terreng- og klimatilpasning. Innunder nakne knauser ses ofte bjørkekratt, krypende einer eller vierkjerr. Myr er sterkt utbredt, og her fins lange soner med grasgrønne strandenger, våtmarkssumper og frodige høgstaudeenger på fuktig, ofte brakklagt jordbruksmark. På flere av øyer fins en partier med kalkbergarter. Her er det ofte en svært artsrik flora, bl.a. med mange orkidéarter og vakre blomsterplanter som tilhører fjellfloraen.

Jordbruket er rasjonalisert, og mange øyvær som før baserte seg på allsidig ressursutnytting, er nedlagt og fraflytta. Ut fra regionens beliggenhet er det likevel påfallende mange aktive bruk igjen, og selve jordressursen er på mange øyer svært god. Dyrka marka ligger både i lune forsenkninger og på mer værutsatte flater. Det meste av innmarka nyttes til grasfôr og kulturbeite. Mange øyer og holmer nyttes til beite, og har dermed et betydelig grasdekt preg. Jordbrukets utfordring ligger ikke bare i beliggenheten,

men også i at jordteigene ofte ligger spredt. Det berglendte terrenget umulig gjør derfor ofte en storarrondert utviding av jordarealet. Der løsmassene danner et større og jevnere jorddekke kan gårdene ligge samlet, stedvis med steingjerder langs eiendomsdelene.

Det er likevel tettstedenes havneområder – med molo, sjarker, kaianlegg, fiskemottak m.m. som viser hvor folk flest arbeider. Havbruket er betydelig, og stedvis ligger oppdrettsmerdene på rekke og rad i lune sund. synsranden, med unntak av regionens få nyker. Fra fastlandet er regionens og indre leias kjente kystfjell, som Hestmona, Rødøya, Bolga, Kunna, Fugløya og Landegode, mer synlig som markante landemerker.

Figur 3: Utsnitt av NIBIOs kart over landskapsregioner i Norge. Tiltaksområdet på Toft er vist med pil, og ligger i landskapsregion 30 - Nordlandsverran. Underregion er 30.1 – Vega og Leka. Vi ser at tettstedet Brønnøysund ligger på grensen mellom denne landskapsregionen og den tilstøtende landskapsregionen lenger øst; Kystbygdene i Helgeland og Salten (lys grå farge).

2.1.2.1 Landskapsbildet i planområdet og omgivelsene

Generelt.

Brønnøysund og området ved Toft ligger ut mot havet på Helgelandskysten. Landskapet består av en bred og lav skjærgård, strandflater og høyere fjellpartier innenfor. Enkelte fjell rager opp over strandflatene ute på øyene. Landemerket Torgbatten reiser seg til ca. 260 meter i sør. I nord ligger fjellmassivet Mosfjellet/Mosaksla (526 m o.h.). Skjærgården skaper et oppbrutt landskap med vekslinger mellom vik, holmer, skjær og øyer. Området har også mye preg av jordbruksdrift mellom knausene.

Planområdet

Landskapet består av et smalt nord-sørgående sund som deler halvøya ved Toft i to langstrakte nord-sørliggende landskapsformer. Sundet består av delområdene Nordvalen-Korngårdosen-Sørvalen. Dette sundet er delvis tørrlagt ved lavvann. Langs sundet finner vi et variert landskapsbilde med mudderbanker, strandenger, beitemarker og beiteskog.

Området øst for sundet er et sammenhengende småkupert, åpent og treløst beitelandskap. Dette kulturlandskapet holdes stadig i hevd ved beiting av storfe. Noe fulldyrket mark finnes også (fig. 5 – orange farge). I området finner vi også andre menneskeskapte inngrep i form av veier, utfyllinger og bebyggelse.

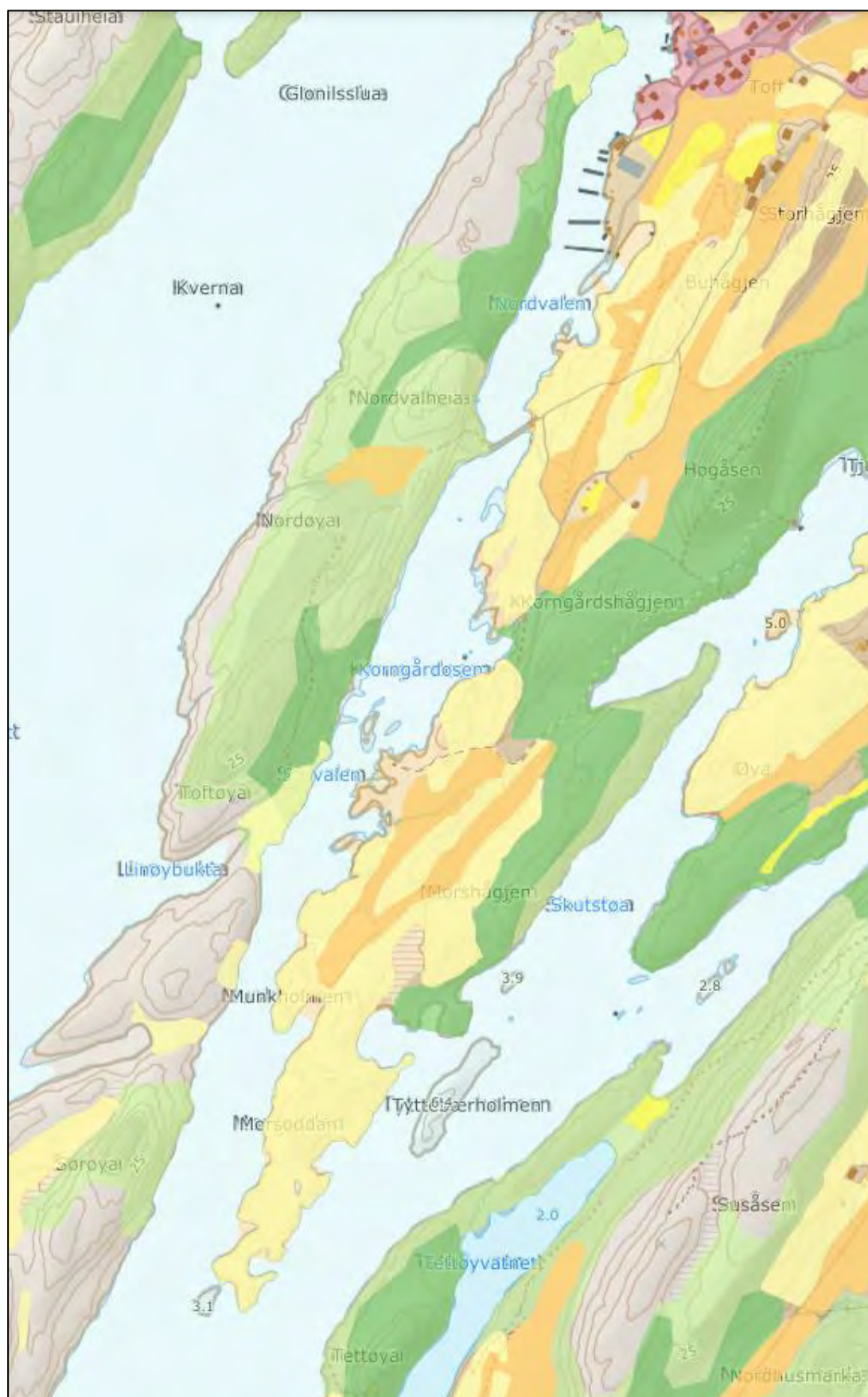
Vest for sundet (valene) ligger øyrekken Nordøya-Toftøya-Sørøya. Dette er kollete øyer med mye fjellgrunn og lite jordsmonn, men stedvis finner vi sletter og lavere partier inne på øyene med kulturjord - beitemark. Det indre av denne øyrekken har en kraftig lauvskog, med bjørk som

dominerende treslag. Strandområdene langs vestsiden mot Tofthfjorden består i hovedsak av fjellformasjoner helt ned til havet, men med to markante fjordarmer som skjærer inn i landskapet og danner eider mot innersiden (valene) med trevegetasjon og frodig grasmark.

Planområdet har en stor variasjon av ulike landskapstyper, og lange strekninger av randsoner mellom sjø og land.

Figur 4: Ortofoto over planområdet.

Figur 5: Arealressurskart som viser dyrket mark (gul/farger), skog (grønnfarger) og nakent berg (grått)

Figur 6: Vegfyllingen over Nordvalen, med Nordøya /Toftøya i bakgrunnen. Til høyre sees en veg som leder opp til dyrket mark ute på Toftøya.

Figur 7: Bilde tatt mot sør fra fotostandpunkt på vegfyllingen over Nordvalen. Vi ser bl.a. sundet ved Sørvalen og høyeste åsrygg bak i bildet som er toppen av Sørøya, 34 m.o.h.

Figur 8: Nordvalen sett fra Toft – med vegfyllingen over valen bak sjøhuset. Ved fjære sjø er store deler av dette sundet (valen) tørrlagt.

Figur 9: Linøybukta sett fra nord – Toftsundet til høyre

Figur 10: Vika på vestsiden av Toftøya lengst sør i planområdet. Planområdet avsluttes mot sør bak neset til venstre.

Figur 11: Vestsiden av planområdet sett mot nord, med Toft bakerst i bildet og Toftsundet til venstre. Midt på bildet sees Linøybukta.

Figur 12: På dette stedet vil ny veg fra Toft og sørover til planlagt næringsområde greine av mot høyre og over dyrkamarka. Enga i forgrunnen er fulldyrket, mens de gulere kollene i bakgrunnen er beitemark/tidl. Slåtteeng.

2.1.3 Verdi av landskapsbildet – Toft

Av dokumentasjonen ovenfor (2.1.2.1) framgår det at landskapsbildet i planområdet er variert, og med et stort innslag av ulike typer av randsoner mellom land og sjøområder. Dette gir området en høy landskapsverdi.

I landskapsregion 30 finner vi store områder med tilsvarende landskapskvaliteter. Dette gjør at vi velger å sette landskapsverdien for planområdet totalt sett til mellom **middels og stor**.

Verdi: Uten betydning Noe Liten Middels Stor Svært stor

2.1.4 Reguleringsplanens påvirkning på planområdets landskap.

Nedenstående vurderinger er basert egen befarig i planområder og gjennomgang av foreliggende forslag til plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse. Det er utarbeidet en terrengmodell for planområdet, som også har vært et viktig verktøy i våre vurderinger. Selv om modellen ikke er naturtro, så gir den likevel viktig informasjon om tiltakets påvirkning på området. Et utvalg av fotos fra terrengmodellen er vist nedenfor.

Nærvirkning

Landskapspåvirkningen i nærområdet til næringsområdet vil naturlig nok være stor. Nærvirkningen gjelder området slik det vil oppleves fra søndre del av bebyggelsen på Toft, fra boliger som ligger sør for Toft og for folk som ferdes langs valene og på Toftøya. Nærvirkningen vil også gjelde for dem som ferdes i båt i Toftsundet vest for planområdet.

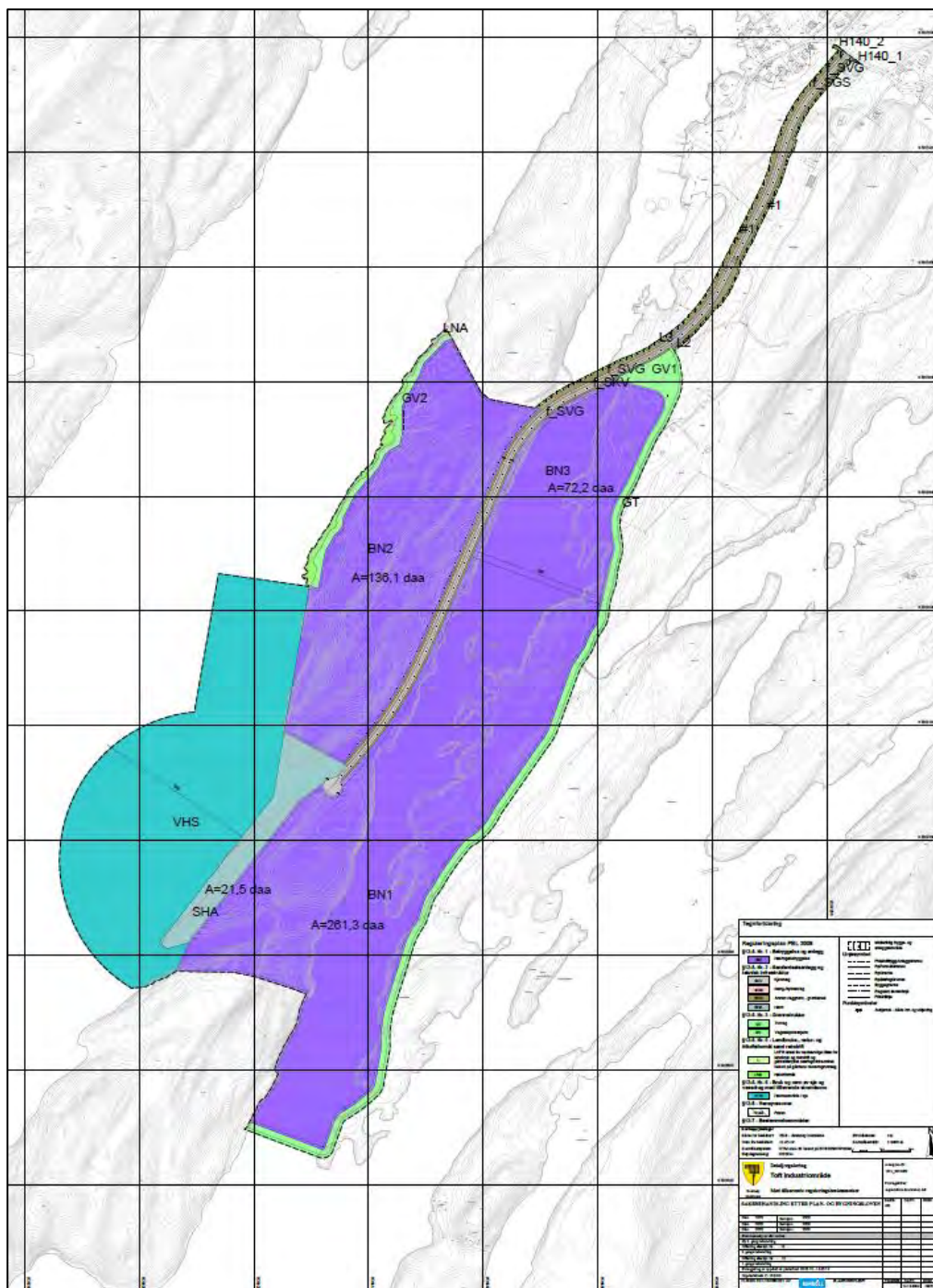
Fjernvirkning

Fjernvirkningen av tiltaket vil i hovedsak de som ferdes ute på sjøen lenger sør og vest for Toft. Videre vil mennesker som oppholder seg på øyene vest for Toft (Sauren) få innsyn til tiltaket.

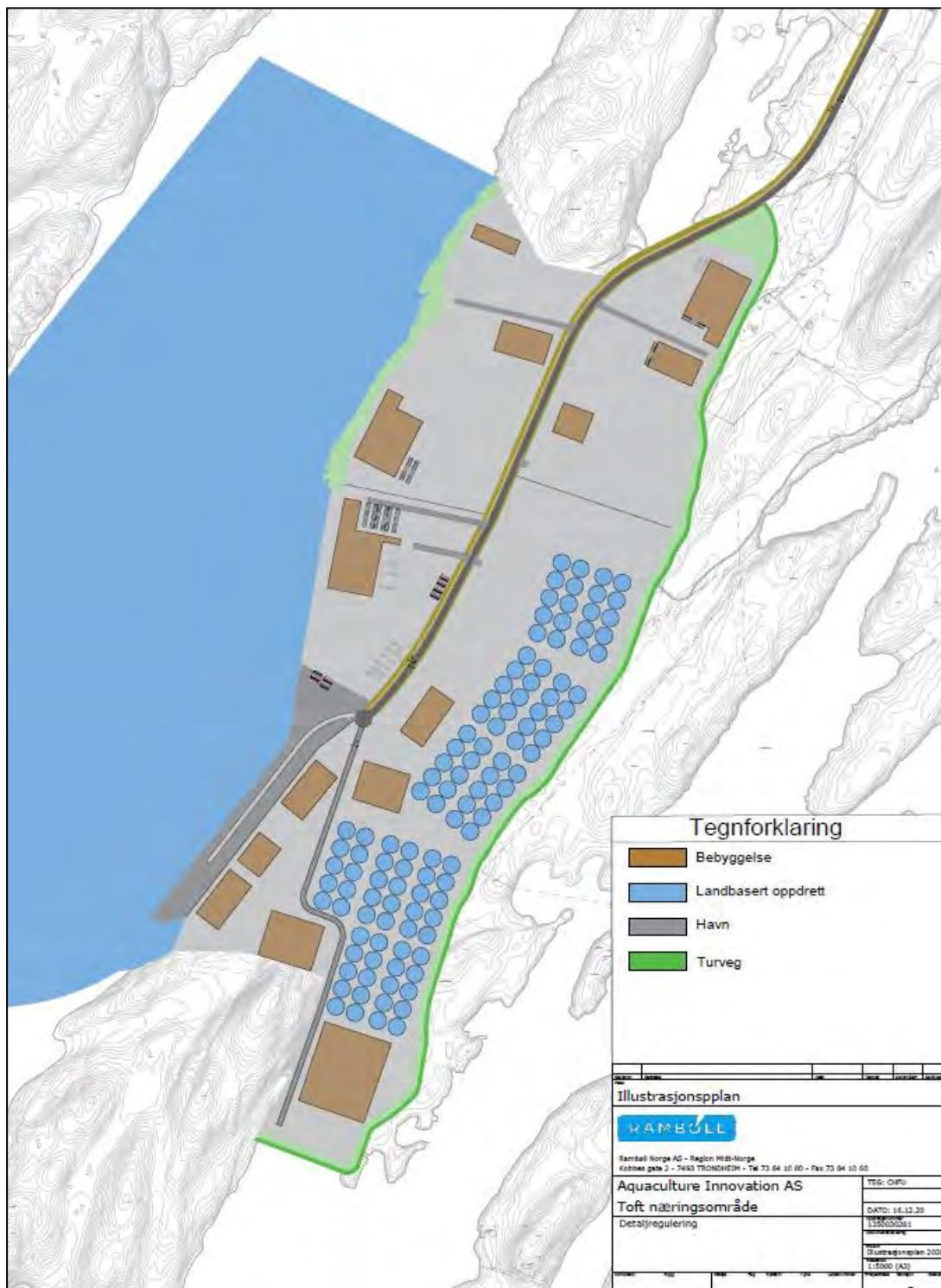
Påvirkning – oppsummering og konklusjon

Oppsummert vil vi vurdere tiltakets påvirkning på landskapsbildet ved de tiltakene som er planlagt i denne reguleringsplanen som følger:

- Nærvirkningen av tiltaket vil gi en sterkt forringet påvirkning av landskapsbildet for de som er berørt.
- Fjernvirkningen vurderes å gi en noe forringet negativ påvirkning. Dette gjelder spesielt påvirkningen av tiltaket sett fra sør og vest.

Figur 13 : Forslag til plankart for Toft næringsområde.

Figur 14: Illustrasjonsplan av Toft næringsområde

Figur 15: Modellfoto av planområdet sett fra sør

Figur 16: Terrengmodell

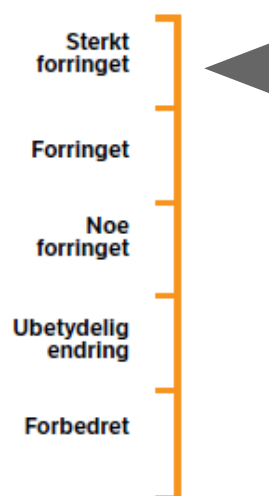
Figur 17: Terrengmodell

Figur 18: Fotomontasje av næringsområdet sett fra

Når vi oppsummerer både nær- og fjernvirkning samlet sett for dette tiltaket, mener vi at gjennomføring av tiltakene i forslaget til reguleringsplanen for Toft næringsområde vil gi en påvirkning som er **sterkt forringet** for landskapsbildet:

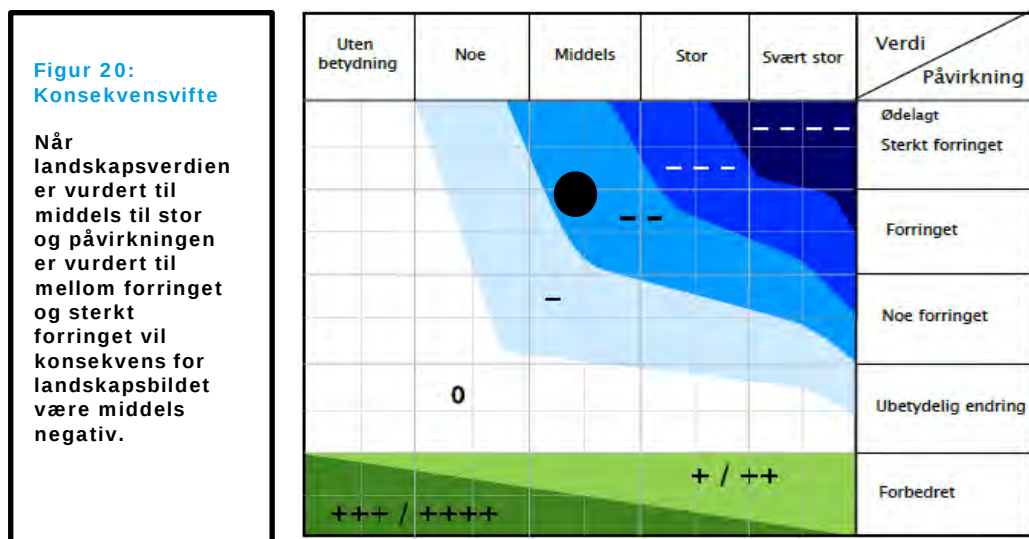
Påvirkning:

Figur 19: Tiltakets påvirkning på temaet LANDSKAPSBILDE

2.1.5 Konsekvenser for landskapsbildet

De samlede konsekvenser for landskapsbildet er en sammenstilling av landskapets vurderte **verdi** og **påvirkningen** som tiltaket medfører. Til denne vurderingen benyttes konsekvensviften som er vist i kap. 2.1 Metodikk. Nedenfor har vi plottet inn de vurderte parametre for verdi og påvirkning, og vi ser da at vi får en konsekvens for landskapsbildet som er **middels negativ (- -)**

2.1.6 Skadereduserende tiltak

- Ramme inn tiltaksområdet mot øst og nord med kraftig stedegen trevegetasjon.
- Kombinere vegetasjon og terrengoppbygginger (voller) i tiltakets ytterkanter der det er plass og virker naturlig.
- I fasader på bygninger bør benyttes mørke nøytrale farger og ikke-reflekterende materialer.

2.1.7 Kilder

- Statens vegvesen - Vegdirektoratet (2018) *Håndbok V712 Konsekvensanalyser*.
- NIBIO: Kilden – Arealressurskart med eksterne lenker (Riksantikvaren)
- Miljødirektoratet: Naturbase
- NIJOS: Nasjonalt referansesystem for landskap (Puschmann 2005)
- GISLINK karttjenester
- Rambøll: Planprogram Toft næringsområde, utarbeidet 03.08.2020
- Rambøll: Planbeskrivelse Toft næringsområde, utarbeidet 07.12.2020